

Våld i nära relationer

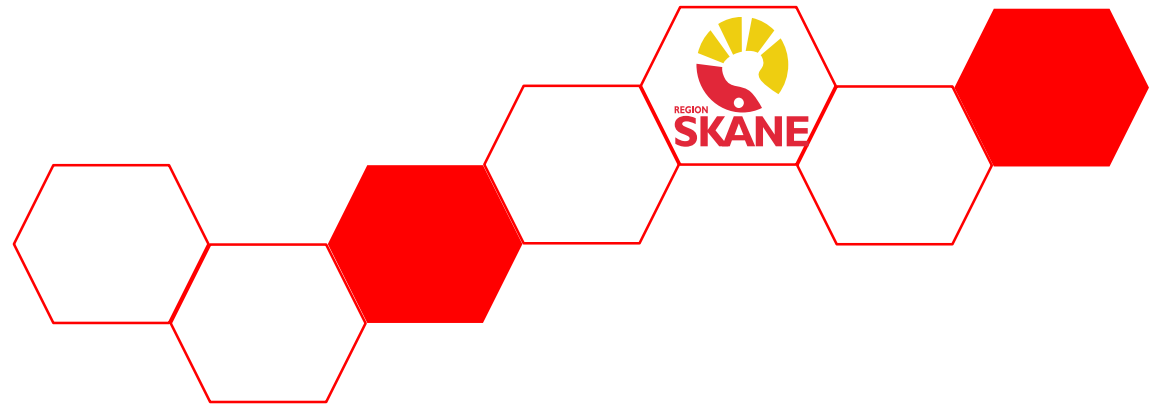
Kortversion av Regionalt vårdprogram

Våld i nära relationer är ett omfattande folkhälsoproblem med stora konsekvenser för individ och samhälle. Hälso- och sjukvården och tandvården har ett ansvar att stödja våldsutsatta och att bidra till ett friskare samhälle.

Det som skiljer våld i nära relationer från annat våld är det emotionella bandet mellan den som utsätts och gärningspersonen, vilket försvårar möjligheten till motstånd och uppbrott, samt att våldet ofta är upprepat och trappas upp över tid.

Barn som lever i en familj där våld förekommer påverkas i så hög grad att de betraktas som utsatta för en allvarlig form av psykiskt våld. Dessutom är risken mycket stor att barnen själv också utsätts.

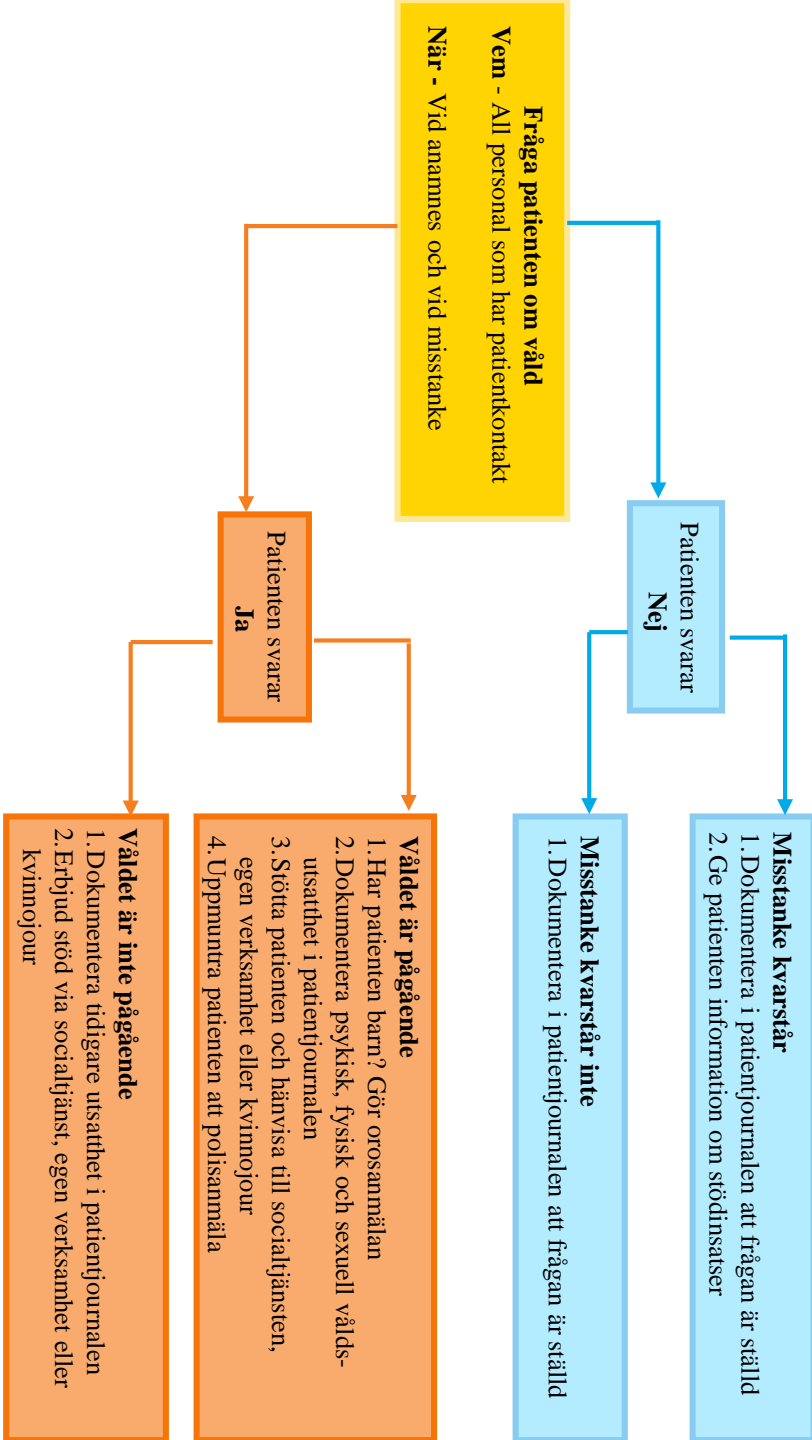
Hälso- och sjukvården och tandvården har ansvar för att identifiera patienter utsatta för våld i en nära relation och ge dem ett professionellt medicinskt och psykosocialt omhändertagande. En korrekt anamnes är en förutsättning för en patientsäker och ändamålsenlig hälso- och sjukvård och tandvård. Därför behöver frågor om våld ställas och relevanta åtgärder vidtas vid misstänkt våldsutsatthet.

VÅLD I NÄRA RELATIONER – REGIONALT VÅRDPROGRAM

PERSONALENS ANSVAR INOM HÄLSO- OCH SJKVÅRD OCH TANDVÅRD

1. **Uppträcka** - Fråga om våldsutsatthet för att kunna ge lämplig och patientsäker vård
2. **Benötja, ge vård och stöd** åt våldsutsatta på ett professionellt och respektfullt sätt
3. **Dokumentera** våldsutsatthet för att bidra till patient- och rättssäkerhet
4. **Hänvisa** våldsutsatta vuxna till socialtjänsten, egen verksamhet eller kvinnojour för samordning, information och uppföljning
5. **Anmäl när barn får tillä** - Om du misstänker att barn får tillä har du en lagstadgad skyldighet att genast anmäla till socialtjänsten

VÅLD I NÄRA RELATIONER – REGIONALT VÅRDPROGRAM

En handfast guide för personal på alla vårdnivåer

UPPTÄCKA

- Fråga alltid om våldsutsatthet i enrum, medföljande vän, partner eller familjemedlem kan vara våldsutövaren. Motivera medföljande med att detta är rutin.
- Låt aldrig medföljande tolka! Använd kontakt- eller telefontolk. Be patienten godkänna tolken, risken finns att tolken är bekant för förövaren.
- Om barn/ungdomar under 18 år är utsatta för våld eller lever i en familj där det förekommer våld är personal i hälso- och sjukvård och tandvård alltid skyldiga att genast anmäla till socialtjänsten enligt 14 kap. 1§ i socialtjänstlagen. Särskild blankett används vid orosanmälan.

BEMÖTA, VÅRDA OCH STÖDJA

Viktigt att tänka på i mötet med vuxna:

- Viktigt att lyssna, fråga och ta patientens historia på allvar.
- Ta dig an patienten utan dröjsmål. Sitt ner i lugn och ro i enrum, undvik att bli störd.
- Lever personen med aktuell hotbild kontakta socialtjänsten som kan göra en riskbedömning.

Viktigt att tänka på i mötet med barn:

- Barnet ska bli positivt bemött, betrott och taget på allvar.
- Skapa en lugn situation för barnet i en välkomnande miljö. Ha till exempel leksaker, papper och pennor tillgängligt.
- Om barnet är anhörig till person med psykisk störning, psykisk funktionsnedsättning, allvarlig fysisk sjukdom eller skada, missbruk av alkohol, droger eller spel om pengar har personal inom hälso- och sjukvård och tandvård skyldighet enligt 5 kap. 7§ i hälso- och sjukvårdslagen att beakta barnets behov av information, råd och stöd.

DOKUMENTERA

- Det är viktigt att både fysiska skador och psykisk utsatthet dokumenteras och journalförs. Dokumentationen kan utgöra stödbevisning i en framtida rättsprocess, ibland flera år från att våldet har inträffat.
- Informera patienten om att dokumentation om våldsutsatthet inte kan läsas som e-journal, detta under förutsättning att journalföring görs enligt särskilda instruktioner.

HÄNVISA VÅLDSUTSATT VUXNA

- Om du är osäker på hur en patient ska handläggas kan du alltid konsultera polis, socialtjänst eller Kvinnofridslinjen.

ANMÄLA VID MISSTANKE OM ATT BARN FAR ILLA

- Barn far illa oavsett om utsattheten är avsiktlig eller oavsiktlig eller om den beror på okunskap om barns behov.
- Barn som bevittnar våld påverkas i så hög grad att det är jämförbart med psykiskt våld, även om de inte själva varit direkt utsatta. När det finns våld i familjen är risken mycket större att barnen också är utsatta.
- Vid misstanke om att barn far illa, gör orosanmälan enligt 14 kap. 1§ i socialtjänstlagen. Särskild blankett används vid orosanmälan

Mer information, kontaktvägar, kunskapsstöd och vårdprogrammet i sin helhet finns på:
www.skane.se/valdinararelationer

Handlingsprogram – Barn som anhöriga

<https://vardgivare.skane.se/kompetens-utveckling/projekt-och-utvecklingsarbete/barn-som-anhoriga/?highlight=barn+som+anh%c3%b6riga>

Barn som far illa

<https://vardgivare.skane.se/kompetens-utveckling/projekt-och-utvecklingsarbete/barn-som-far-illa/>

Nationellt Centrum för kvinnofrid

www.nck.uu.se/webbstodforvarden